

HVILEROM

TEPPE, TEKSTER, TONER

Grete Refsum, Anne Cathrine Owe, Hege Høisæter

Hvilerom er et eksperimentelt kunst-teologisk prosjekt som arrangeres i fastetiden 2015 i Kampen kirke i Oslo. En prest, en sanger og en bildekunstner samarbeider om å skape et tilbud innen kirkens rammer der hele mennesket kroppslig og sansende kan få være tilstede på nye måter i kirkerommet, finne ro og falle på plass. Arrangementet er gratis og åpent for alle.

Innledning

Kristendommen oppsto for nær to tusen år siden og er grunnleggende i vestlig kultur. Bibelens bilder og fortellinger er sterke og poetiske, men dogmer og forståelsesformer basert på en før-koopernikansk virkelighet fungerer for mange dårlig som forklaring på tilværelsens mysterier i vår tid. I hjemlig sammenheng er ikke lenger kirken stedet der hele lokalmiljøet hver søndag møtes og bekrefter hverandre i felles tro. Allikevel forblir flertallet i Norge medlemmer i Den norske kirke og deltar i de rituelle handlingene som markerer den enkeltes livsløp: dåp, konfirmasjon, giftermål og begravelse. Forenklet kan en si at det i dag er et misforhold mellom kirkelig tilslutning og religiøs praksis. Dersom vi forholder oss til at folk ikke er mindre religiøse i dag enn i tidligere tider, står Kirken overfor en omfattende utfordring. Denne utfordringen møtes i Kampen kirke blant annet gjennom et eksperimentelt kunst-liturgisk/-teologisk prosjekt kalt *Hvilerom*.

Verksted for moderne spiritualitet

Hvilerom er inspirert av den britiske forfatteren og meditasjonslæreren William Bloom. Han har gjennom 30 år arbeidet med forskning og utdanning innenfor det en kan kalle et utvidet religiøst felt, der kunnskap om religion, psykologi og kropp kombineres. Bloom sier om spiritualitet:

Spirituality is everyone's natural connection with the wonder and energy of life – and the instinct to explore that experience and its meaning.

Spirituality affirms that personal development is about the growth of compassion and consciousness, heart and mind.¹

I sin bok *The Power of Modern Spirituality* (2011) presenterer han en modell for å forstå det grunnleggende i verdens religioner.² Han mener alle religiøse systemer har tre hovedkomponenter felles: *connection*, *reflection*, og *service*. Oversatt og fortolket kan en kalle dem tilkobling/undring, selverkjennelse/utvikling, og tjeneste/virke. Bloom arbeider med å utvikle en moderne spiritualitet basert på disse grunnprinsippene.

Hvilerom er tenkt som et verksted for spiritualitet innenfor Kirkens ramme. Det planlegges å arbeide med nye erkjennelsesveier- og former innenfra et fysisk kirkerom, relatert til Blooms begrep *connection*, tilkoblingen til det som kan erfares som *hellig*, livets mysterier eller bare undring. Som kvinner er vi også opptatt av at feminin, åndelig erfaring får slippe til. Gjennom tilkoblingen kommer også refleksjonen og motivasjonen til å tjene eller yte i forhold til de fellesskap den enkelte inngår i.

---

¹ <http://www.williambloom.com/biography/>

² Bloom, William 2011. *The Power of Modern Spirituality: How to live a life of compassion and personal fulfillment* London: Piatkus.

Hvilerom

Prosjektet er fremkommet gjennom samtaler mellom prest Anne Cathrine Owe (50), bildekunstner Grete Refsum (61) og sanger Hege Høisæter (50). Som initiativtakere har vi et felles ønske om å bidra til utviklingen av en fornyet kirkelig spiritualitet. Vi har stilt spørsmålet: Hva trenger *vi* for å næres religiøst i våre liv nå? I en erkjennelse av at de fleste har for mye å gjøre – det er altfor mange tilbud og vi plages av tidspress og for mange forpliktelser – slo det oss at vi trenger noe som tilbyr mental ro og hvile.

Hvile er et sentralt element i evangeliene, fint uttrykt hos evangelisten Matteus:

Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er mild og ydmyk av hjertet, så skal dere finne hvile for deres sjel. For mitt åk er godt og min byrde lett (Matt 11, 28-30).

Dersom kirken skal være et sted der vi kan komme i balanse i oss selv, må vi få *hvile*. Dermed oppsto tittelen *Hvilerom*. Vi ønsker å skape et tilbud innen kirkens rammer der hele mennesket kroppslig og sansende kan få være tilstede på nye måter, synke ned i seg selv falle på plass. Utfra hver vår faglige spesialitet, tekst, bilde og lyd, tar vi ansvar for de ulike delene som inngår i *Hvilerom*.

Teppe

Kirkelig kunst har tradisjonelt vært illustrerende. Men når teologi og liturgi endres, forandrer billeduttrykkene seg. Samtidskunsten benytter seg av mange andre virkemidler og uttrykksformer enn tidligere tiders ferdige kunstverk montert på vegg eller plint. Bildekunstneren har ansvaret for det visuelle og taktile i *Hvilerom*. Hun har valgt å initiere fremstillingen av et teppe på gulvet – et underlag for samværet – og tar kunstnerisk ansvar for fremdriften. Men det er deltagerne selv som må bidra med materialer og sammenføyninger slik at det blir en sammenhengende struktur. Menneskene er forutsetningen for Kirkens liv. Hvis ingen kommer, blir det ingenting.

Tekster

Verdens store religioner er tekstbasert, kristendommen i særdeleshet. Johannesevangeliet starter slik: *I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud og Ordet var Gud*. Bokklubben har de siste årene utgitt bokserien *Verdens hellige skrifter*. Her finnes et vell av poesi som kan nære og utvide vår forståelse av det som benevnes hellig. Presten har ansvaret for ordene – utvalget av tekst. Samtidig er det en viktig premiss i *Hvilerom* at de som kommer til kirken kan ta med seg tekster de ønsker å fremføre, egne eller andres, og de skal ikke møtes med en sensurerende holdning. Vi forutsetter at de som oppsøker kirkens rom gjør det med respekt, og vi vil ikke avkreve noen en trosbekjennelse.

Toner

Sangeren har ansvaret for lyden. Ørene skal stort sett få hvile i et rom av relativ stillhet, innimellom små hverdagslige lyder og dempet prat. Men det blir også tid for å lytte. Hvis de ankomne ønsker det, kan de selv være med å utforske stemmeklang i fellesskap – helt ufarlig og upretensiosøst – kanskje ta med og dele en sang, eller bare lytte avslappet til den profesjonelle sangerens arbeid i bakgrunnen. Hun utforsker stemme, klang og tekst i nyskrevet, ennå ikke urframført, musikk av Kjell Mørk Karlsen til tekster av Jon Fosse: *Ein stille vind*.

Velkommen til deltagelse!